
Raport końcowy

Projekt Fundusz Młodych Inicjatyw

Data realizacji: 02.02-30. 09. 2026 r.

**Projekt realizowany w ramach programu Moc Odpowiedzialności
finansowanego przez Fundację ORLEN**

ORLEN
FUNDACJA

Sfinansowano ze środków Fundacji ORLEN

Fundusz Młodych Inicjatyw - co się dzieje, kiedy młodzi biorą sprawy w swoje ręce

Co się dzieje, gdy uczniowie szkół ponadpodstawowych dostają realne pieniądze, realny cel i pełną odpowiedzialność za projekt społeczny? Powstają inicjatywy, które zmieniają nie tylko otoczenie - ale i ich samych.

Fundusz Młodych Inicjatyw

To program mini-grantów realizowany przez Stowarzyszenie Sursum Corda w ramach programu grantowego „MOC Odpowiedzialności” Fundacji ORLEN. Projekt skierowany był do uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatów nowosądeckiego, gorlickiego i limanowskiego oraz miasta Nowego Sącza - zarówno do aktywnych członków samorządów uczniowskich i szkolnych kół wolontariatu, jak i do tych, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z działaniem społecznym.

Do udziału zaproszone zostały wszystkie szkoły ponadpodstawowe z obszaru. Spośród nadesłanych zgłoszeń komisja konkursowa - złożona z przedstawicieli Stowarzyszenia, lokalnej szkoły, samorządu i mediów - wybrała cztery inicjatywy ośmioosobowych zespołów uczniowskich spośród 12 zgłoszeń nadesłanych w rekrutacji. Każdy z nich otrzymał mini-grant w wysokości 3 000 zł oraz kompleksowe wsparcie merytoryczne w postaci wyjazdu szkoleniowo-integracyjnego, by zaprojektować i wdrożyć własną inicjatywę na rzecz lokalnej społeczności. U boku każdego zespołu przez cały czas działał nauczyciel-mentor.

Na jaki problem odpowiada Fundusz Młodych Inicjatyw?

Zaangażowanie obywatelskie młodych ludzi spada - i nie jest to tylko lokalna obserwacja. Z raportu GUS „SDG 2024” wynika, że wśród osób w wieku 15–24 lata odsetek angażujących się w wolontariat systematycznie maleje. Badania CBOS i raport „Młodzież 2022” pokazują z kolei, że choć młodzi deklarują chęć pomagania i zainteresowanie sprawami społecznymi, często nie wiedzą, gdzie i jak mogą się zaangażować - a szkoła nie zawsze stwarza ku temu warunki.

Z perspektywy Sursum Corda, które od 25 lat współpracuje z młodzieżą w regionie, problem widać wyraźnie: uczniowie uczestniczą w pojedynczych akcjach, ale rzadko przechodzą pełny cykl - od pomysłu, przez planowanie, po realizację i rozliczenie. Mówią, że „chcieliby coś zrobić”, ale „nie wiedzą jak” i „boją się, że sobie nie poradzą”. To bezpośrednio przekłada się na obniżone poczucie sprawczości i wiary we własny wpływ na otaczającą rzeczywistość. **Fundusz Młodych Inicjatyw odpowiada na ten problem w sposób praktyczny: daje młodym realne narzędzia, realne pieniądze i realną odpowiedzialność.**

Cel: sprawczość, nie teoria

Program miał jeden główny cel - wzmocnienie poczucia sprawczości i kompetencji obywatelskich uczniów. Nie przez wykłady, ale przez działanie. Uczestnicy zdobywali wiedzę z zakresu wolontariatu, praw i obowiązków obywatelskich oraz planowania działań społecznych, a następnie od razu wykorzystali ją w praktyce. Każdy

zespół samodzielnie zdiagnozował potrzeby swojego otoczenia, wybrał obszar działania, zaplanował inicjatywę i poniósł za nią pełną odpowiedzialność - od pierwszego pomysłu po końcowe rozliczenie finansowe.

Szkolenie wyjazdowo-integracyjne

Zanim uczniowie ruszyli do działania, 24 uczniów (po 6 osób z każdego ośmioosobowego zespołu) wzięło udział w dwudniowym wyjeździe szkoleniowo-integracyjnym (13–14 marca 2026 r. w Rytrze). Warsztaty prowadzone przez trenerów Sursum Corda obejmowały tematy zaangażowania obywatelskiego, wolontariatu, pracy zespołowej i zarządzania projektem. To tam uczestnicy po raz pierwszy pracowali razem jako zespoły przy dopracowywaniu swoich inicjatyw społecznych - identyfikowali potrzeby w swoim otoczeniu, dopracowywali obszary działania i konkretne rozwiązania. Każda grupa dookreśliła cel swojej inicjatywy, grupę odbiorców, harmonogram, budżet i sposób promocji.

Program uzupełniły zajęcia integracyjne - bo dobry projekt społeczny zaczyna się od dobrego zespołu.

Badanie kompetencji wolontariacko-obywatelskich oraz projektowych uczestników wyjazdu szkoleniowo-integracyjnego: RAPORT

Przed rozpoczęciem szkolenia wszyscy 24 uczestnicy wypełnili ankietę wstępną (pre-test), która zmierzyła ich wyjściowy poziom wiedzy i kompetencji w siedmiu kluczowych obszarach: od postaw obywatelskich i roli wolontariatu, przez tworzenie inicjatyw i budowanie zespołu, aż po planowanie harmonogramu, budżetu i rozliczania projektów.

Wyniki były czytelne: średnia ogólna wyniosła 2,70 na 5. Poziom podstawowy - typowy dla kogoś, kto chce działać, ale jeszcze nie wie do końca jak. Największe luki ujawniły się tam, gdzie można się było tego spodziewać: zasady budżetowania mini-grantu osiągnęły średnią zaledwie 2,21, a aż 71% uczestników oceniło swoje kompetencje w tym obszarze jako niskie. Żaden z uczestników nie przyznał sobie w żadnym obszarze projektowym oceny najwyższej.

Po zakończeniu dwóch dni szkolenia uczestnicy wypełnili tę samą ankietę ponownie. Wyniki post-testu były jednoznaczne: średnia ogólna wzrosła z 2,70 do 4,62 - przyrost o niemal 2 punkty, **czyli wzrost kompetencji o 71% względem poziomu wyjściowego**. Wszystkie siedem obszarów zanotowało istotną poprawę. Żaden nie wzrósł o mniej niż 54%.

Największy skok nastąpił dokładnie tam, gdzie luki były największe. Zasady budżetu mini-grantu wzrosły o ponad 2 punkty - z 2,21 do 4,50. Rozróżnienie między wydarzeniem a projektem poprawiło się o 90%. W post-teście oceny 4 i 5 stanowią niemal 100% wszystkich odpowiedzi, a odchylenie standardowe wyników zmniejszyło się wyraźnie - cała grupa osiągnęła wysoki i wyrównany poziom.

Projekt zakładał, że co najmniej 70% uczestników wykaże wzrost wiedzy obywatelskiej. Ten próg został osiągnięty.

Łączony obszar kompetencji	Pre-test	Post-test	Wzrost	Wzrost (%)
Wolontariat i zaangażowanie społeczne	2,96	4,71	+1,75	+59%
Dokumentacja / sprawozdanie z projektu	2,54	4,46	+1,92	+76%
Przykłady wpływu młodych na otoczenie	2,75	4,54	+1,79	+65%
Różnica: wydarzenie vs projekt	2,50	4,75	+2,25	+90%
Zasady budżetu mini-grantu ORLEN	2,21	4,50	+2,29	+104%
Znajomość zabaw integracyjnych	2,96	4,79	+1,83	+62%
Role w zespole	3,00	4,62	+1,62	+54%
ŚREDNIA OGÓLNA	2,70	4,62	+1,92	+71%

Co to oznacza w praktyce?

Wyniki post-testu jednoznacznie potwierdzają, że dwudniowy wyjazd szkoleniowo-integracyjny w Rytrze skutecznie rozwinął kompetencje uczestników we wszystkich zakładanych obszarach. Program szkoleniowy był zatem trafnie skalibrowany do potrzeb grupy zidentyfikowanych w pre-teście. Kluczowy wskaźnik projektu - wzrost wiedzy i świadomości obywatelskiej u co najmniej 70% uczestników - został osiągnięty, co stanowi mocne potwierdzenie jakości i skuteczności przeprowadzonych działań edukacyjnych.

Młodzi ludzie nie potrzebują motywacji z zewnątrz. Potrzebują przestrzeni, narzędzi i zaufania. Średni wzrost kompetencji o 71% w ciągu zaledwie dwóch dni to efekt połączenia dobrego programu z autentyczną gotowością uczestników do działania. Jak podsumowują sami twórcy projektu: młodym nie brakuje chęci - brakuje im wędki. Fundusz Młodych Inicjatyw to program, który tę wędkę daje.

Więcej o wyjeździe szkoleniowym: <https://www.sc.org.pl/wyjazd-szkoleniowo-integracyjny-fmi-26/>

Badania umiejętności i kompetencji młodzieży uczestniczącej w projekcie - [RAPORT](#)

Zanim uczniowie wzięli udział w szkoleniu i ruszyli realizować własne inicjatywy, chcieliśmy wiedzieć jedno: kim naprawdę są na starcie? Nie to, co chcieliby o sobie powiedzieć - ale to, co rzeczywiście czują i wiedzą. Dlatego wszyscy 32 uczestnicy projektu - uczniowie czterech szkół ponadpodstawowych z powiatów nowosądeckiego, gorlickiego i limanowskiego oraz miasta Nowego Sącza - wypełnili ankietę wstępną (pre-test). Frekwencja: 100%.

Ankieta obejmowała 28 pytań w czterech obszarach: wiedzy obywatelskiej i wolontariatu, poczucia sprawczości, kompetencji projektowych oraz kompetencji społecznych. Każde pytanie oceniane było w skali 1–5.

Obraz startowy: motywacja jest, brakuje narzędzi

Średnia ogólna wyniosła 3,65 na 5 - poziom między podstawowym a dobrym. Ale to liczba, która kryje w sobie dużo ciekawszą historię.

Najwyżej uczestnicy ocenili swoją wiedzę o wolontariacie i zaangażowaniu społecznym (śr. 3,78). Aż 84% z nich rozumie sens działania na rzecz innych i wie, że młodzi mogą wpływać na lokalną społeczność. To dobry fundament - uczniowie przyszli do projektu z wartościami, nie z pustą kartką.

Ale tu pojawia się coś, co można nazwać paradoksem zaangażowania: 88% uczestników uważa, że warto poświęcać czas na działania dla dobra wspólnego, a 78% wierzy, że młodzi mogą zmieniać coś na lepsze - ale już co piąty uczestnik nisko ocenił własną odwagę do zgłaszania pomysłów i inicjowania działań. Innymi słowy: wierzą w sens działania, ale wątpią w siebie. To nie jest brak motywacji - to brak doświadczenia, które buduje pewność siebie.

Największe luki pojawiły się tam, gdzie można się było tego spodziewać - w kompetencjach projektowych (śr. 3,52, najniższa ze wszystkich obszarów). Co czwarty uczestnik przyznał się do niskiego poziomu umiejętności planowania działań społecznych krok po kroku, a 12% oceniło swoje kompetencje projektowe na 1 lub 2. Przewidywanie potrzebnych zasobów, harmonogramowanie, rozliczanie - to były obszary wymagające realnej pracy.

W kompetencjach społecznych (śr. 3,68) widać mocną stronę: współpraca przy wspólnym celu była oceniana wysoko - 81% uczestników na poziomie 4 lub 5. Słabiej wypadło wspólne podejmowanie decyzji i radzenie sobie z trudnościami w zespole - kompetencje, które projekt adresował bezpośrednio przez pracę grupową i integrację podczas wyjazdu w Rytrze.

Co z tego wynika?

Wyniki pre-testu potwierdziły trafność całego projektu. Uczestnicy nie byli ani ekspertami, ani zupełnymi nowicjuszami - byli dokładnie tam, gdzie można było się spodziewać: z dobrą motywacją, otwartością na współpracę i wartościami, ale z wyraźnymi brakami w praktycznych narzędziach projektowych i - co może ważniejsze - w poczuciu, że sami, osobiście, mogą coś zmienić.

„Fundusz Młodych Inicjatyw” odpowiedział na obie te potrzeby jednocześnie: dostarczył narzędzi i dał przestrzeń do realnego działania. Wyniki pre-testu stały się punktem odniesienia - bazą, do której wrócimy po zakończeniu inicjatyw, by zobaczyć, co naprawdę się zmieniło.

Zrealizowane Inicjatywy Uczniowskie

1. „Śniadanie Wielkanocne dla Seniorów” - Zespół Szkół Samochodowych im. Inż. T. Tańskiego w Nowym Sączu

Jedną z czterech zrealizowanych inicjatyw jest projekt uczniów ZSS w Nowym Sączu. Młodzi zorganizowali 9 kwietnia 2026 r. Śniadanie Wielkanocne dla 20 seniorów z sąsiedztwa szkoły, objętych programem Poczta Obiadowa Stowarzyszenia Sursum Corda: przygotowali i rozkolportowali zaproszenia, udekorowali salę nawiązując do tradycji wielkanocnych, zadbali o tradycyjne potrawy, świąteczną atmosferę i - co najważniejsze - po prostu byli obok. Dodatkowo młodzież przygotowała broszury informacyjne dla seniorów, w których zawarli informacje, gdzie osoby starsze mogą szukać pomocy. Jako organizatorzy, uczniowie zadbali również o moderację spotkania, program artystyczny a także drobne upominki dla uczestników. Rozmawiali i słuchali - po prostu byli. Każdy uczeń miał przydzielone konkretne zadania, a sprawna współpraca całego zespołu pozwoliła przeprowadzić wydarzenie bez zakłóceń, mimo napiętego harmonogramu i logistycznych wyzwań związanych z przygotowaniem sali i transportem.

Dla wielu uczestników spotkanie było czymś więcej niż wspólnym śniadaniem - chwilą bliskości i oderwania od codziennej samotności. Seniorzy aktywnie uczestniczyli w wydarzeniu i - jak podkreślają organizatorzy - ich reakcje pokazały, jak bardzo potrzebne są takie inicjatywy.

Wpływ na samych uczniów był równie wyraźny. Patryk, Lider projektu, mówi wprost: „Pomaganie nie polega tylko na organizacji wydarzenia, ale przede wszystkim na stworzeniu atmosfery, w której drugi człowiek czuje się zauważony, ważny i potrzebny.” Aleksandra dodaje: „Nawet mały gest może znaczyć dla drugiego człowieka naprawdę bardzo dużo.”

Projekt wzmocnił w uczniach empatię, umiejętność pracy zespołowej i pewność siebie - kompetencje, których nie zdobędzie się z podręcznika. Dodatkowo młodzież zyskała praktyczne umiejętności zarządzania projektami oraz wzmocniła kompetencje społeczne, obywatelskie i zyskała doświadczenie.

Inicjatywa była realizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Sursum Corda. Więcej o Inicjatywie: <https://www.sc.org.pl/fmi-efekty-dzialan-uczniow-zss-nowysacz/>

Obserwacje Nauczyciela - Mentora: „Na przestrzeni całego projektu wyraźnie wzrastał poziom kompetencji społecznych w zespole. Współpraca z początkowo spontanicznej i

nieuporządkowanej przekształciła się w świadome dzielenie zadań, wzajemne wspieranie się i reagowanie na potrzeby innych. Komunikacja stała się bardziej konkretna i regularna - członkowie zespołu zaczęli jasno formułować oczekiwania, informować o postępach i otwarcie zgłaszać trudności. Rosta także odpowiedzialność, widoczna może mniej w terminowym wykonywaniu zadań /zwłaszcza sprawozdawczych/; ale bardziej w samodzielnym podejmowaniu inicjatywy, zwłaszcza w momentach, gdy pojawiały się nieprzewidziane sytuacje. W zakresie rozwiązywania problemów zespół przeszedł od improwizacji do wspólnego analizowania wyzwań i szukania praktycznych, szybkich rozwiązań - co szczególnie ujawniło się w ostatnich etapach przygotowań."

Całość działań pokazała, że projekt nie tylko doprowadził do udanej organizacji wydarzenia, ale też realnie wzmocnił dojrzałość społeczną zespołu.

2. „Bohaterowie Codzienności. Bądź czujny, bądź gotowy, bądź super!” - Zespół Szkół im. Władysława Orkana w Marcinkowicach

Ośmioro uczniów z Marcinkowic postanowiło nauczyć młodszych kolegów, jak zachować się, gdy liczy się każda minuta. Od 21 kwietnia do 22 maja 2026 r. poprowadzili cykl praktycznych warsztatów z bezpieczeństwa w trzech szkołach podstawowych: w Szkole Podstawowej w Marcinkowicach, Szkole Podstawowej nr 1 w Męcinie oraz Katolickiej Szkole Podstawowej w Nowym Sączu.

Zajęcia odbywały się na stanowiskach tematycznych, w trzech turach w każdej szkole, dzięki czemu dzieci pracowały w mniejszych grupach. **Łącznie zrealizowano około 20 godzin warsztatów, w których wzięło udział blisko 800 uczniów.** Dzieci ćwiczyły resuscytację krążeniowo-oddechową, pomoc przy zadławieniu i opatrywanie ran, uczyły się rozpoznawać sygnały alarmowe, poznawały zasady bezpiecznej ewakuacji i sprawdzały, co powinno znaleźć się w plecaku ewakuacyjnym. Wiedzę utrwalał konkurs, a najlepsze zespoły otrzymały łącznie 30 apteczek pierwszej pomocy. Każdy uczestnik dostał certyfikat „Młodego Bohatera Bezpieczeństwa”, element odblaskowy oraz materiały edukacyjne „Jak przetrwać w sytuacji zagrożenia” i „Przygotuj się na kryzys!”.

Formuła „młodzi uczą młodych” sprawdziła się znakomicie. Wolontariusze musieli dopasować sposób mówienia do wieku słuchaczy (inaczej prowadzili zajęcia dla klas 1-3, a inaczej dla starszych uczniów), utrzymać uwagę dużych grup i poradzić sobie z treścią przed pierwszymi warsztatami. Jak sami podsumowali, z każdą kolejną szkołą zdobywali większą pewność siebie i doświadczenie. Zyskali też nowe spojrzenie na to, jak wymagająca jest praca nauczyciela.

Obserwacje Nauczyciela - Mentora: „Uczniowie bardzo dobrze współpracowali ze sobą, do powierzonych stanowisk i obowiązków podchodzili rzetelnie i odpowiedzialnie. Pomimo intensywnego charakteru pracy (nawet do 6 godzin prowadzenia warsztatów dziennie) utrzymywali wysoki poziom zaangażowania i jakości prowadzonych zajęć do samego końca. (...) Początkowo uczniowie mieli trudność z angażowaniem mniej zainteresowanych uczestników i traktowali brak aktywności personalnie. W toku projektu, dzięki refleksji, wsparciu mentora oraz wymianie doświadczeń w zespole, wypracowali skuteczniejsze sposoby reagowania, uczyli się dystansu oraz lepszego zarządzania grupą.”

Więcej o inicjatywie: <https://www.sc.org.pl/fmi-efekty-dzialan-uczniow-zespolu-szkol-im-wladyslawa-orkana-w-marcinkowicach/> oraz na stronie szkoły: <https://zsmarcinkowice.edupage.org/news/?gtid=1567#news-1567>

3. „**Nadzieja w lustrzanym odbiciu**” - Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. inż. Józefa Marka w Mszanie Dolnej

Uczniowie z Mszany Dolnej, działający w Szkolnym Klubie Wolontariatu, zbudowali swoją inicjatywę wokół spotkania pokoleń. Postawili sobie trzy cele: nawiązać współpracę z Klubem Seniora w Niedźwiedziu, wnieść radość i nowe doświadczenia w codzienność mieszkańców Domu Pomocy Społecznej oraz rozwinąć w sobie empatię, wrażliwość i umiejętność współpracy. Działania trwały od 13 kwietnia do 20 czerwca 2026 r. i składały się z trzech etapów.

Pierwszym były dwugodzinne warsztaty malowania kubków, które poprowadziła miejscowa artystka, Pani Józefa Potaczek. **Wzięło w nich udział 25 wolontariuszy i 6 pań z Klubu Seniora w Niedźwiedziu. Powstało 100 ręcznie malowanych kubków**, które po wypaleniu i zapakowaniu stały się upominkami dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej. Wspólny posiłek po warsztatach był okazją do rozmów i dzielenia się doświadczeniem.

Równolegle 15 uczniów przygotowywało spektakl „Królewna Śnieżka i 7 krasnoludków”. Młodzież samodzielnie wykonała dekoracje, a stroje uszyły Siostry Franciszkanki Rodziny Maryi. Tygodnie prób były lekcją współpracy, wyrozumiałości i radzenia sobie z presją czasu.

Finałem była wizyta w Domu Pomocy Społecznej DIANA w Kasinie Wielkiej. Spektakl, wręczenie kubków i rozmowy z mieszkańcami o ich życiu wywołały wiele radości. Dla młodzieży było to mocne doświadczenie, które pokazało, jak ważne są empatia i uważność wobec drugiego człowieka. O inicjatywie informowały media szkolne, profil DPS oraz Lokalna Telewizja Limanowska.

W podsumowaniu zespół za mocne strony uznał dobrą organizację i realizację zamierzonych celów, pomysł warsztatów malowania kubków oraz integrację, zarówno z seniorami, jak i wewnątrz grupy podczas prób. Na przyszłość uczniowie chcą bardziej dopracować szczegóły (np. dołączyć do kubków zawieszki z dobrym słowem) i zaplanować więcej czasu na wspólne bycie z mieszkańcami DPS. Jak sami piszą: „Uczestnicy zdobyli doświadczenie w pracy zespołowej, organizacji działań oraz pokonywaniu trudności, co wpłynęło na wzrost ich pewności siebie i poczucia sprawczości. Działania te umocniły również w młodzieży chęć zaangażowania w wolontariat i podejmowania kolejnych inicjatyw na rzecz innych.”

Obserwacje Nauczyciela - Mentora: „Początkowo współpraca w grupie wymagała wsparcia i organizacji, jednak z czasem wolontariusze coraz sprawniej dzielili się zadaniami i odpowiedzialnością. Poprawiła się także komunikacja: uczestnicy chętniej wyrażali swoje pomysły, słuchali siebie nawzajem i wspólnie podejmowali decyzje. (...) Szczególnie widoczny był rozwój empatii i wrażliwości społecznej podczas wizyty w Domu Pomocy Społecznej, gdzie młodzież z zaangażowaniem nawiązywała relacje i okazywała troskę wobec innych.”

Więcej o inicjatywie: <https://www.sc.org.pl/fundusz-młodych-inicjatyw-i-nadzieja-w-lustrzanym-odbiciu-w-wykonaniu-uczniow-z-mszany-dolnej/> oraz na stronie szkoły: <http://zspmszana.edu.pl/projekt-szkolnego-klub-wolontariatu-nadzieja-w-lustrzanym-odbiciu/>

4. „Rosa rugosa” - Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bobowej

Zespół z Bobowej połączył ekologię, lokalną tradycję i integrację międzypokoleniową wokół róży marszczonej (Rosa rugosa), rośliny, która jest wizytówką Gminy Bobowa. Inicjatywa trwała od 1 kwietnia do 30 lipca 2026 r.

Uczniowie stworzyli przy szkole **wertykalny ogród różany: 30 sadzonek подарowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich w Jankowej i 20 metrów nasadzeń**. Podlewiają go wodą deszczową, nawożą naturalnymi bionawozami z pokrzywy i żywokostu, a przede wszystkim prowadzą w nim lekcje ekologii dla rówieśników. Uczennice-koronczarki zaprojektowały i wykonały koronkę klockową z motywem róży, charakterystyczną dla Bobowej. Stała się ona logo projektu i trafiła na 8 koszulek zespołu, wykonanych przez Fundację Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach, oraz na 200 wizytówek dołączanych do wyrobów.

Z płatków róży, dostarczonych także przez gospodynie z KGW, młodzież przygotowała według tradycyjnych receptur syropy, konfitury, octy, cukry i herbaty różane. Wyroby stały się pretekstem do spotkań i rozmów o zdrowym odżywianiu, idei zero waste i lokalnym dziedzictwie:

- spotkanie z Klubem Seniora w Wilczyskach: 14 osób, 2 godziny,
- Dzień zdrowego odżywiania w Przedszkolu Samorządowym w Bobowej: 45 przedszkolaków, 3 godziny,
- Dzień zdrowego odżywiania w Szkole Podstawowej w Jankowej: 100 uczniów, 2 godziny,
- lekcja zdrowia dla emerytowanych pracowników ZSO w Bobowej: 10 osób, 2 godziny,
- „Smaczna lekcja” o klimacie z klasą szóstą Szkoły Podstawowej w Bobowej: 17 osób, 2 godziny,
- szkolny festyn „Rosa rugosa”: około 300 uczniów i pracowników szkoły.

Zwieńczeniem działań była **książka kucharska „Rosa rugosa”** z autorskimi recepturami uczestników, wydrukowana w 20 egzemplarzach i przekazana odbiorcom projektu. 23 czerwca 2026 r. przedstawicielki zespołu stanęły na podium konkursu **GOZ Lider Małopolski 2026**, organizowanego przez Dziennik Polski, Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości i Województwo Małopolskie. Nagrodę w wysokości 2 000 zł szkoła przeznaczy na kolejną inwestycję: ogród deszczowy „Rubus”. To najlepszy dowód, że mini-grant może uruchomić następne działania.

Obserwacje Nauczyciela - Mentora: „Uczniowie zdobyli kompetencje przydatne w życiu (w szkole, pracy, na studiach, w gospodarstwie domowym). Nauczyli się samodzielności, odpowiedzialności, umiejętności współpracy i grupowego rozwiązywania problemów. Nauczyli się zarządzania projektem oraz swoim czasem. Potrafili się komunikować, nawiązywać relacje z rówieśnikami. Doświadczyli wpływu na lokalną społeczność.”

Więcej o inicjatywie: <https://www.sc.org.pl/rosa-rugosa-czyli-jak-młodzi-z-bobowej-oraz-roza-polaczyli-ekologie-tradycje-i-cala-okolice> oraz <https://zsobobowa.eu/pl/329/316/zso-w-bobowej-lider-malopolski-226.html>

Rezultaty projektu w liczbach

Zestawienie porównuje rezultaty zaplanowane we wniosku z tymi, które faktycznie osiągnęliśmy.

Wskaźnik	Plan	Realizacja	Potwierdzenie
Uczniowie zaangażowani w projekt	32 z 4 szkół	32 z 4 szkół (4 zespoły po 8 osób)	formularze zgłoszeń, porozumienia ze szkołami
Obszar realizacji	4 powiaty	powiaty nowosądecki, gorlicki, limanowski i miasto Nowy Sącz	porozumienia ze szkołami
Zgłoszenia w konkursie mini-grantów	nie określono	12 zgłoszeń	protokół komisji konkursowej
Mini-granty	4 x 3 000 zł	4 x 3 000 zł (12 000 zł)	umowy, sprawozdania
Uczestnicy szkolenia wyjazdowego	24 uczniów i 4 mentorów	24 uczniów i 4 mentorów	lista obecności, ankiety
Zrealizowane inicjatywy uczniowskie	4	4	sprawozdania zespołów, dokumentacja zdjęciowa
Filmy wideo o inicjatywach	4	4	linki, statystyki wyświetleń
Spotkania ewaluacyjne z koordynatorem	4	4	protokoły, listy obecności
Zasięg działań promocyjnych	min. 15 000 odbiorców	ponad 15.000 wyświetleń	statystyki Meta
Szkoły deklarujące kontynuację działań	nie określono	4 z 4	sprawozdania zespołów
Godziny zajęć poprowadzonych przez uczniów	nie określono	ponad 30 godzin	sprawozdania zespołów
Odbiorcy inicjatyw	ok. 1 450 (plany zespołów)	ponad 1 300 osób (bez mieszkańców DPS)	sprawozdania, listy obecności

Kto skorzystał z inicjatyw uczniowskich?

Inicjatywa	Termin	Odbiorcy (plan)	Odbiorcy (realizacja)
Śniadanie Wielkanocne dla Seniorów, ZSS Nowy Sącz	1-22.04.2026	15-20 seniorów	20 seniorów
Bohaterowie Codzienności, ZS Marcinkowice	21.04-22.05.2026	ok. 900 uczniów szkół podstawowych	ok. 800 uczniów z 3 szkół podstawowych
Nadzieja w lustrzanym odbiciu, ZSP Mszana Dolna	13.04-20.06.2026	ok. 100 mieszkańców DPS i 10 seniorów	6 seniorek z Klubu Seniora oraz mieszkańcy DPS DIANA, 100 przekazanych kubków)
Rosa rugosa, ZSO Bobowa	1.04-30.07.2026	430 osób	ok. 486 osób (seniorzy, przedszkolaki, uczniowie SP, społeczność szkolna)

Inicjatywa	Termin	Odbiorcy (plan)	Odbiorcy (realizacja)
RAZEM	kwiecień-lipiec 2026	ok. 1 450 osób	ponad 1 300 osób oraz mieszkańcy DPS

Poza ośmioosobowymi zespołami w działania włączyli się także inni uczniowie. W Mszanie Dolnej kubki malowało 25 wolontariuszy, a w spektaklu wystąpiło 15 aktorów. W Nowym Sączu w programie artystycznym wzięli udział uczniowie ZSS spoza zespołu.

Na co zespoły przeznaczyły mini-granty?

Każdy zespół samodzielnie zaplanował, wydatkował i rozliczył budżet w wysokości 3 000 zł. Dla większości uczniów była to pierwsza w życiu praca z realnym budżetem, fakturami i sprawozdaniem finansowym.

- **ZSS Nowy Sącz:** poczęstunek dla 20 seniorów, termosy z nadrukiem jako upominki, druk zaproszeń, plakatów i ulotek o formach pomocy dla seniorów, transport.
- **ZS Marcinkowice:** elementy odblaskowe dla ok. 800 dzieci, apteczki jako nagrody w konkursie, plecak ewakuacyjny do ćwiczeń, druk materiałów edukacyjnych, bilety komunikacji miejskiej.
- **ZSP Mszana Dolna:** materiały i prowadzenie warsztatów malowania kubków, transport do DPS, poczęstunek, parawan do spektaklu, materiały promocyjne.
- **ZSO Bobowa:** materiały ogrodnicze, suszarka do kwiatów i owoców, produkty na warsztaty i festyn, słoje i butelki na przetwory, koszulki, druk książki kucharskiej i wizytówek.

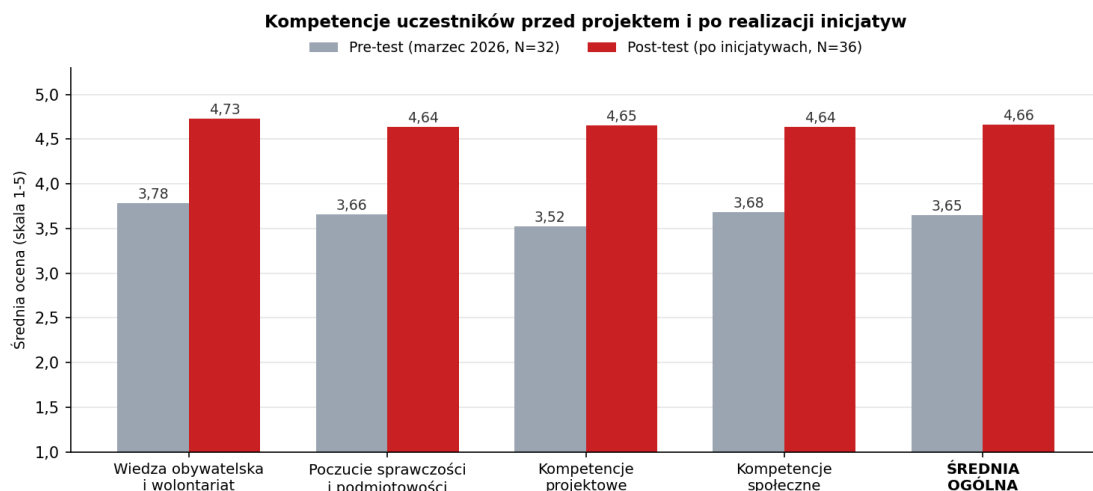
Ewaluacja końcowa: co się zmieniło?

Pomiar końcowy kompetencji uczestników (post-test)

Po realizacji inicjatyw uczestnicy wypełnili tę samą ankietę co na starcie: 28 stwierdzeń w skali 1-5, w czterech obszarach. Post-test przeprowadzono w pięciu terminach (12.05, 26.05, 25.06, 27.07 i 29.09.2026 r.), zawsze po zakończeniu działań danego zespołu. Zebrano 36 anonimowych odpowiedzi.

Wskaźnik	Pre-test	Post-test	Zmiana
Średnia ogólna (28 pytań, skala 1-5)	3,65	4,66	+1,01
Odpowiedzi 4-5 (poziom dobry i bardzo dobry)	61%	95%	+34 p.p.
Odpowiedzi 1-2 (poziom niski)	11%	0,5%	-10 p.p.
Uczestnicy ze średnią powyżej mediany pre-testu (3,66)	50%	94%	+44 p.p.
Uczestnicy ze średnią co najmniej 4,5	0%	69%	+69 p.p.
Najniższa średnia indywidualna	2,57	3,50	+0,93

Średnia ogólna wzrosła z 3,65 do 4,66, czyli o 28%. Wzrost nastąpił we wszystkich czterech obszarach i przy każdym z 28 pytań, a różnice są istotne statystycznie dla każdego pytania (test U Manna-Whitneya, $p \leq 0,002$). Przed projektem co dziesiąta odpowiedź wskazywała niski poziom, po projekcie takie odpowiedzi praktycznie zniknęły.

Najważniejsze jest to, gdzie wzrost był największy. Najwięcej zyskały kompetencje, które w pre-teście były najniższe:

- **Kompetencje projektowe** wzrosły najbardziej: z 3,52 do 4,65 (+1,13). Z najniższego obszaru stały się jednym z najmocniejszych. Przewidywanie zasobów potrzebnych do realizacji pomysłu oceniło na 4-5 aż 100% uczestników (wcześniej 38%), a odsetek niskich ocen umiejętności planowania krok po kroku spadł z 25% do 0%.
- **Wiedza obywatelska i wolontariat** wzrosła z 3,78 do 4,73. Rozpoznawanie potrzeb lokalnej społeczności zanotowało najwyższy przyrost w całym badaniu (z 3,28 do 4,56). Przed projektem 22% uczestników oceniało tę umiejętność nisko, po projekcie nikt.
- **Poczucie sprawczości** wzrosło z 3,66 do 4,64. „Paradoks zaangażowania” z pre-testu wyraźnie osłabł: przekonanie, że własne pomysły mogą być wartościowe, wzrosło z 3,38 do 4,64, a odsetek osób nisko oceniających swoją odwagę do zgłaszania pomysłów spadł z 22% do 3%.
- **Kompetencje społeczne** wzrosły z 3,68 do 4,64. Najbardziej poprawiło się wspólne podejmowanie decyzji (odsetek ocen 4-5 z 53% do 97%).

Czy osiągnęliśmy zakładane rezultaty?

Rezultat z wniosku	Wynik badania	Ocena
Wzrost wiedzy i kompetencji obywatelskich u co najmniej 70% uczniów	Obszar 1: 3,78 → 4,73. 97% uczestników powyżej mediany pre-testu (na starcie 50%).	Osiągnięty
Rozwój umiejętności pracy projektowej	Obszar 3: 3,52 → 4,65, największy wzrost w badaniu. Gospodarowanie budżetem: 3,47 → 4,64.	Osiągnięty

Rezultat z wniosku	Wynik badania	Ocena
Wzrost poczucia sprawczości i podmiotowości u co najmniej 70% uczestników	Obszar 2: 3,66 → 4,64. 94% uczestników powyżej mediany pre-testu.	Osiągnięty
Wzrost kompetencji społecznych	Obszar 4: 3,68 → 4,64. Odsetek ocen 4-5: 64% → 95%. Potwierdzają to obserwacje mentorów.	Osiągnięty
Wzmocnienie kultury aktywności obywatelskiej w szkołach	4 z 4 szkół zadeklarowały kontynuację działań.	Osiągnięty

Jak czytać te wyniki? Ankieta mierzy samoocenę uczniów, a nie obiektywny poziom wiedzy. Była anonimowa, dlatego porównujemy grupy, a nie te same osoby, a wskaźnik „70% uczniów ze wzrostem” oszacowaliśmy jako odsetek uczestników post-testu, których średnia przekracza medianę pre-testu. Ankieta końcowa zebrała 36 odpowiedzi, czyli o 4 więcej niż liczba uczestników. Wynik dla pierwszych 32 odpowiedzi (4,63) jest praktycznie taki sam jak dla wszystkich (4,66). Część ocen może też odzwierciedlać ogólne zadowolenie z projektu: 10 z 36 osób zaznaczyło 5 przy każdym pytaniu. Mimo tych ograniczeń skala i spójność zmian wskazują, że wzrost kompetencji jest realny.

Największą wartością projektu to zamiana przekonania „młodzi mogą coś zmienić” na doświadczenie „ja to zrobiłem/zrobiłam”. Najmocniej wzrosły kompetencje, których nie da się nauczyć wyłącznie na wykładzie: planowanie, liczenie zasobów, rozpoznawanie potrzeb i wiara we własne pomysły.

Obserwacje nauczycieli-mentorów

Rozwój kompetencji społecznych oceniali także nauczyciele-mentorzy, którzy towarzyszyli zespołom od pomysłu do rozliczenia. Ich obserwacje ze wszystkich czterech szkół układają się w spójny obraz.

Kompetencja	Co zaobserwowali mentorzy
Współpraca w zespole	Od spontanicznego, nieuporządkowanego działania do świadomego podziału zadań, zastępowania się i wzajemnego wsparcia w trudnych momentach.
Komunikacja	Jaśniejsze formułowanie oczekiwań, regularne informowanie o postępach, większa gotowość do dzielenia się pomysłami i słuchania innych.
Odpowiedzialność	Samodzielne przejmowanie zadań w sytuacjach nieprzewidzianych, rzetelność na stanowiskach, odpowiedzialność za powierzone role.
Rozwiązywanie problemów	Przejście od improwizacji do wspólnej analizy wyzwań, szukanie kompromisów, dystans i lepsze radzenie sobie z trudnymi sytuacjami w grupie.

Spotkania podsumowujące z koordynatorem

Po zakończeniu inicjatyw każdy zespół spotkał się online z koordynatorem projektu, aby omówić efekty, mocne i słabe strony działań oraz wyciągnąć wnioski. Oto, co zespoły wskazały najczęściej.

Mocne strony:

- praktyczna forma działań, czyli nauka przez działanie zamiast prelekcji,
- odpowiedź na realne, lokalne potrzeby: samotność seniorów, bezpieczeństwo dzieci, ekologia i dziedzictwo,
- budowanie relacji międzypokoleniowych i przyjazna atmosfera spotkań,
- współpraca z lokalnymi partnerami: kołami gospodyń, klubami seniora, DPS, szkołami podstawowymi i przedszkolem,
- poczucie sensu i satysfakcja z widocznych efektów pracy.

Trudności:

- stres przed pierwszymi wystąpieniami i prowadzeniem zajęć,
- ograniczony czas przygotowań i napięty harmonogram, zwłaszcza w okresie świątecznym i pod koniec roku szkolnego,
- logistyka: liczba miejsc i posiłków, transport, przygotowanie sali,
- utrzymanie zaangażowania dużych grup odbiorców i zmęczenie intensywnym harmonogramem,
- zbyt mało czasu na bezpośredni kontakt z odbiorcami, np. podczas wizyty w DPS,
- terminowe przygotowanie dokumentacji i sprawozdań.

„Udział dał mi poczucie, że realnie robię coś ważnego dla innych, a nie tylko zaliczam wolontariat. Najbardziej zostało mi w głowie to, jak niewiele potrzeba, żeby komuś poprawić dzień: chwila rozmowy i zwykła obecność.” **Wiktor, uczestnik projektu, ZSS w Nowym Sączu**

Wnioski

- **Model działa.** Wszystkie cztery zespoły przeszły pełny cykl projektowy: od diagnozy potrzeb, przez plan i budżet, po realizację, dokumentację i rozliczenie. Każda inicjatywa została zrealizowana w zaplanowanym terminie.
- **Szkolenie wyjazdowe było fundamentem sukcesu.** Kompetencje uczestników wzrosły średnio o 71%, a największy przyrost (+104%) dotyczył budżetowania, czyli obszaru, w którym uczniowie czuli się najłabiej.
- **Wszystkie rezultaty jakościowe osiągnięte z zapasem.** Po projekcie 94-97% uczestników osiąga wyniki powyżej mediany pre-testu, przy progu 70% zapisanym we wniosku. Najbardziej wzrosły kompetencje projektowe (+1,13), czyli te, których nie da się nauczyć wyłącznie na wykładzie.
- **Działanie buduje sprawczość.** Na starcie 88% uczestników uważało działania dla dobra wspólnego za wartościowe, ale co piąty wątpił we własną odwagę do inicjowania zmian. Po realizacji inicjatyw odsetek osób nisko oceniających swoją odwagę spadł z 22% do 3%, a średnia w obszarze sprawczości wzrosła z 3,66 do 4,64.
- **Mała kwota, duży zasięg.** 12 000 zł w mini-grantach dotarło do ponad 1 300 odbiorców i uruchomiło kolejne działania, jak nagroda w konkursie GOZ Lider Małopolski i nowy ogród deszczowy w Bobowej.
- **Inicjatywy łączą pokolenia.** Trzy z czterech zespołów działały na rzecz seniorów lub razem z nimi. Młodzież sama zdiagnozowała samotność osób starszych jako ważny problem lokalny.

- **Lokalni partnerzy chętnie się włączają.** Koła gospodyń, kluby seniora, DPS, szkoły podstawowe, przedszkole, siostry zakonne i fundacje przekazywały sadzonki, szyły stroje, udostępniały przestrzeń i przyjmowały młodzież.
- **Najstańszym ogniwem była dokumentacja.** Mentorzy i zespoły zgodnie wskazują, że terminowość sprawozdań oraz czas przygotowań wymagają większego wsparcia.

Rekomendacje na przyszłość

Dla szkół

- Włączcie szkolny mini-fundusz do planu pracy samorządu uczniowskiego lub szkolnego klubu wolontariatu. Nawet 500-1 000 zł z budżetu rady rodziców, samorządu lokalnego lub od lokalnej firmy wystarczy, by uruchomić uczniowską inicjatywę.
- Korzystajcie z gotowych materiałów projektu: regulaminu, formularza zgłoszeniowego, wzoru sprawozdania i ankiet pre/post.
- Planujcie z wyprzedzeniem. Unikajcie kumulacji działań w okresie świąt i końca roku szkolnego, zostawcie bufor czasowy na nieprzewidziane sytuacje. Zaplanujcie też więcej czasu na samą rozmowę i bycie z odbiorcami, bo to ona zostaje w pamięci najdłużej.
- Już pierwszego dnia wyznaczcie w zespole osobę odpowiedzialną za dokumentację, zdjęcia i zbieranie faktur.
- Uczniowie, którzy przeszli przez Fundusz Młodych Inicjatyw, mogą zostać mentorami rówieśniczymi dla kolejnych roczników.

Dla organizatora kolejnych edycji

- Utrzymać wyjazd szkoleniowy jako obowiązkowy element programu i poszerzyć go o moduł wystąpień publicznych oraz pracy z dużą grupą, bo tego najbardziej obawiali się uczniowie prowadzący zajęcia.
- Wcześniej rozpocząć realizację inicjatyw i wydłużyć czas na przygotowania, szczególnie przy wydarzeniach powiązanych ze świętami.
- Uprościć dokumentację: krótki wzór sprawozdania z gotowymi polami na wskaźniki, lista kontrolna rozliczenia oraz przypomnienia o terminach.
- Zorganizować wspólne spotkanie wszystkich zespołów, na którym uczniowie zaprezentują efekty i wymienią się doświadczeniami.
- Mierzyć także efekty u odbiorców inicjatyw, na przykład krótką ankietą dla seniorów, dzieci czy nauczycieli szkół partnerskich.
- Wzmacniać odwagę inicjowania. Najniższe wyniki w post-tescie dotyczą odwagi do zgłaszania pomysłów (4,47), poczucia realnego wpływu (4,50) i rozwiązywania trudności w zespole (4,50). Warto dodać krótkie warsztaty z facylitacji i wprowadzić rotację roli lidera w zespołach.
- Zapewnić ciągłość. Gotowość do współtworzenia kolejnego projektu (4,58) jest niższa niż pozostałe kompetencje projektowe. Włączenie absolwentów programu w Szkolne Kluby Wolontariatu lub kolejne edycje jako mentorów rówieśniczych pozwoli utrzymać efekt.

- Udoskonalic ankietę: nadać uczestnikom anonimowy kod, by porównywać wyniki tej samej osoby przed i po projekcie, dodać 2-3 zadania sprawdzające wiedzę (np. z planowania budżetu) oraz pytania otwarte o najważniejsze doświadczenie.

Dla samorządów i partnerów lokalnych

- Model Funduszu Młodych Inicjatyw można łatwo powielić w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, budżetów obywatelskich czy działań młodzieżowych rad gmin.
- Warto zapraszać zespoły uczniowskie do prezentacji efektów na sesjach rad, festynach i wydarzeniach lokalnych. Publiczne docenienie wzmacnia motywację do dalszego działania.

Co zostaje po projekcie?

Wszystkie cztery szkoły zadeklarowały kontynuację działań wzmacniających aktywność obywatelską uczniów. W Bobowej na terenie szkoły powstaje ogród deszczowy „Rubus”, sfinansowany z nagrody zdobytej dzięki projektowi. W Marcinkowicach zespół ma gotowy, sprawdzony w trzech szkołach program stanowisk edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa, który można przenieść do kolejnych placówek. W Nowym Sączu wydarzenie pogłębiło relacje wolontariuszy ZSS z seniorami, których odwiedzają w ramach programu Poczta Obiadowa. W każdej szkole pozostaje nauczyciel-mentor z praktycznym doświadczeniem prowadzenia uczniowskich inicjatyw.

Szkoły otrzymują komplet materiałów metodycznych: regulamin, wzory formularzy, procedurę przyznawania mini-grantów, kryteria oceny wniosków oraz narzędzia ewaluacyjne.

Dokumenty są do pobrania tutaj: [Wzory dokumentów - do pobrania](#)

Raport, filmy i materiały projektu są dostępne na stronie projektu: <https://www.sc.org.pl/inne-projekty/fundusz-mlodych-inicjatyw/>

Podziękowania

Największe podziękowania kierujemy do **32 młodych wolontariuszy**, którzy zamienili swoje pomysły w realne zmiany w swoich społecznościach. Wasza odwaga, zaangażowanie i serce włożone w każde działanie są najlepszym dowodem na to, że młodzi potrafią i chcą działać. Dziękujemy **nauczycielom-mentorom** za cierpliwe towarzyszenie zespołom na każdym etapie oraz dyrekcjom czterech szkół za zaufanie i otwartość.

Dziękujemy partnerom inicjatyw: Kołu Gospodyń Wiejskich w Jankowej, Klubom Seniora w Niedźwiedziu i Wilczyskach, Domowi Pomocy Społecznej DIANA w Kasinie Wielkiej, Siostrom Franciszkanom Rodziny Maryi, Fundacji Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Stróżach, Szkołom Podstawowym w Marcinkowicach, Męcinie, Jankowej i Bobowej, Katolickiej Szkole Podstawowej w Nowym Sączu, Przedszkolu Samorządowemu w Bobowej oraz członkom komisji konkursowej. Dziękujemy **Fundacji ORLEN** za sfinansowanie projektu w ramach programu „MOC odpowiedzialności”.

Dajemy wędkę, a nie rybę. Fundusz Młodych Inicjatyw pokazał, że kiedy młodzi dostają narzędzia, zaufanie i odpowiedzialność, potrafią złowić znacznie więcej, niż ktokolwiek się spodziewał.

